ւոր քարի մը վրայ գիր ու պատկեր յօրինել : Պօլսահայը մէ՛կ հատիկ փորագրիչ մը ունեցած է, հանգուցեալ Կիւրճեան Արթաքին : — Վիմագիր կը տպագրուին հարսանեկան հրաւիրագրեր, քարտէսներ եւն. : — Վիմագրութեան արուեստի սիրուն յղացում մըն է **Րաֆֆիի** պատկերը (1906ին Նախիջեւան պատրաստուած) որուն գիրերուն նրբութեան ու թանձրութեան տող առ տող ագուցուածքովը ձեւացած է անա հայազգի մեծանուն վիպասանն՝ իր կենսագրական ամբողջական գիծերով զոր կարելի է ընթեռնուլ, վրան խոշորացոյց մը բռնելով : **Հայ գիրերով շինուած** կամ դեռ կենդանագիրները մէկ քանի ազգային երեւելի անձերու, «քառթ-փօսթալ»-ներու վրայ վիմագիր դրոշմուած :

ՓՈՒՆՋ „ՃՐԵՂ ՄԳԵԳՐՈՒԹԵԱՆՑ"

Պահ մը առաջ Մեսրոպեան տառերը լեզու ելած էին՝ զիրենք փայլեցուցնող մասերը գովելու համար : Պատեհ առիթն է ուրեմն ժամանակագրական կարգաւ թուելու հայերէն այն գիրքերն ու հանդէսները որոնց էջերուն մէջ շարուած մաքրատիպ գիրերն ու գեղարուեստական պատկերները պատիւ կը բերեն ատուգի հայկական տպագրութեան :

1733. Աստուածաշունչ (Մխիթար Աբբայ). «իսկ այժմ նոյնն յաւագոյն թղթովք, ազնուագոյն պատկերօք, գեղեցկագոյն ծաղկագրօք, զգուշագոյն սրբագրութեամբ և բազմօք ծախիւք՝ վերստին տպագրութեամբ ի լոյս ածեցաւ» : Տպ. Վենետիկ : **1838. Վայելչագրութիւն** (Հ. Աղեքս. Պալճեանց): Տպ. Վիեննա : — Կայ նաեւ Փարիզ տպուած Հ. Ամբր. Գալֆայեանի **Հայկական գեղագրութիւնը** (վիմագիր) : **1854. Պատմութիւն վարուց Տեառն մերոյ Յս.ի Քս.ի** (Հ. Գաբր. Այվազովսքի) : Տպ. Բարիզ : — **Արկածք Վարդայ Մամիկոնենոյ** (Հ. Սահակ Թոռնեան) : Տպ. Վիեննա : **1855-8 Մասեաց Աղաւնի**, Աւետաբեր Հայաստանեայց, (խմբ. Գ. Այվազովսքի և Ա. Գալֆայեան): Տպ. Բարիզ: **1860. Դաստան Հայկազն մանկանց** (Ճ. Արամեան) : Տպ. Բարիզ: **1879-81. Փորձ Հայաստանի** (Հրտ. Ջ. Մսերեանց): Տպ. Մօսկուա : — **Խորհրդատետր Ս. Պատարագի** : Տպ. Վիեննա (1879) : **1881. Շիրակ,** տեղագրութիւն պատկերացոյց (Հ. Ղ. Ալիշան) : Տպ. Վենետիկ : — **Տեղեմաք** (թրգմ. Գ. Ա. Նար Պէյ) : Բ. տպ. Բարիզ : **1883-1912. Բազմավէպ** : Տպ. Վենետիկ : (Մնացածները կենդանաբանական և բուսաբանական պատկերներու շարք մըն են, բեւեռ ուրիշ չահեկան բաներ ալ կը բովանդակեն) : **1885. Սիսուան**, համագրութիւն Հայկական Կիլիկիոյ և Լեւոն Մեծագործ (Հ. Ղ. Ալիշան) : Տպ. Վենետիկ : **1887-98. Արաքս** (Հրտ. Ս. Գուլամիրեանց) : Տպ. Պետերսպուրկ : **1890. Ազգաբանութիւն ազնուական զարմին Տիւզեանց** (Հ. Գ. Մենեվիշեան) : Տպ. Վիեննա : — **Աղբիւր-Տարազ** (1890-1912) : Տպ. Թիֆլիզ : — **Այրարատ**, բնաշխարհիկ հայաստանեայց (Հ. Ղ. Ալիշան): Տպ. Վենետիկ : **1892. Էջմիածնի Աւետարան**, Յովս. Ստրզովսկիի (թրգմ. Հ. Բ. Պիլէզիկճեան : Տպ. Վիեննա: **1893. Որոտնես զայնօսիկ** (50 լեզուով), Հ. Գ. Գալէմքեարեան : Տպ. Վիեննա : — **Սիսական**, տեղագրութիւն Սիւնեաց աշխարհի (Հ. Ղ. Ալիշան) : Տպ. Վենետիկ : — **Կարգաւորութիւն հասարակաց աղօթից Հայաստանեայց Եկեղ.** (Ս. Սահակ) : Տպ. Վենետիկ : — **Թատրոն** (հրտ. Ադ. Թարխանեան) : Տպ. Թիֆլիզ (1893-1903, նաեւ 1905, Ե. Տարի) : **1895. Մայր ցուցակ հայերէն ձեռագրաց** (Հ. Յ. Տաշեան) : Տպ. Վիեննա : **1896. Հայկ Դիւցազն** (Հ. Ա. Բագրատունի) : Տպ. Վենետիկ : — **Արօրի պաշտ. Օրացոյցը.** № 11: Տպ. Բագու: — **Ազգագրական հանդէս** (խմբ. Երուանդ Լալայեանց) : Տպ. Թիֆլիզ, (1896-1906) : **1898. Բանալի արքայութեան**, աղօթագիրք (Հ. Գ. Գովրիկեան) : Տպ. Վիեննա : — **«Արաքս»ի ալբոմը** : Տպ. Պետերսպուրկ (Լիբերման) : — **Անահիտ** (խմբ. Ա. Չօպանեան) : Տպ. Բարիզ (1898-1912) : **1900. Որբունի** (խմբ. Հ. Ս. Երեմեան) : Տպ. Վենետիկ : **1901. Հայապատում** (Հ. Ղեւոնդ Ալիշան) : Տպ. Վենետիկ : — **Յիշատակարան երկհարիւրամեայ յոբելինի Մխիթ.**